

Salgótarjáni Összevont Óvoda és Bölcsőde Aprófalva Tagóvodája

OM 032015010

PEDAGÓGIAI PROGRAM

*Pedagógiai programunkat a Salgótarjáni Összevont Óvoda és Bölcsőde keretprogramja
részeként alkottuk meg, amely a központi keretprogram 2. számú melléklete*

Bemutkozás:

Az Aprófalva Tagóvoda Salgótarján Zagyvapálfalva városrészében található.

Családias jellegű óvodánk igényesen kialakított és részlegesen felújított három csoportos tágas, világos csoportszobákkal, nagy udvarral rendelkező 75 férőhelyes intézmény.

Csoportjaink vegyes életkorú csoportok.

Napjainkban egyre inkább előtérbe kerül a fenntarthatóság pedagógiájának érvényesítése, a környezettudatos magatartás és szemlélet formálás beépítése mindennapi nevelőmunkánkba.

Óvodánk helyi nevelési programjának egyik alappillérét a környezeti nevelés adja, s ennek értelmében kiemelten kezeljük e nevelési területet. Valljuk, hogy ebben az életkorban lehet ezt a szemléletet megalapozni, szokásokat kialakítani, átadni a gyermekeken keresztül a családoknak is.

Munkánk eredményességének bizonyítéka a 2006-ban elsők között elnyert **Zöld Óvoda cím,** majd a folyamatos évenkénti megújítás, a fenntartásra törekvés, új értékek beépítése eredménye képpen 2014-ban megpályáztuk, majd sikeresen elnyertük az **Örökös Zöld Óvoda megtisztelő címet is.**

2014-től a Boldog Óvoda megújításaként **Örökös Boldog Óvodai** cím boldog tulajdonosai is vagyunk, mely címnek igyekszünk folyamatosan megfelelni, az abban foglalt erkölcsi etikai normákat követni és közvetíteni a ránk bízott gyermekek, valamint közvetlen és közvetett partnereink felé.

2.1. Célrendszerünk (a keretprogram célmeghatározásain túl)

Megismertetjük a gyermekekkel az óvodás korosztályra a tantervi, tartalmi szabályozókban meghatározott egyetemes emberi, európai és nemzeti értékeket és azok tiszteletére neveljük őket.

3.1. Egészséges életmód kialakítása

Egészségfejlesztési programunk éves tervezése és a megvalósulás értékelése az éves munkaterv és beszámoló része. *(20/2012. (VIII.31.)EMMI rendelet nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról 128.§ (5) bekezdése : „ A nevelési-oktatási intézmény teljes körű egészségfejlesztéssel kapcsolatos feladatait koordinált, nyomon követhető és mérhető, értékelhető módon kell megtervezni a helyi pedagógiai program részét képező egészségfejlesztési program keretében.”)*

Az egészségfejlesztő tevékenység új elemei:

- a) lelki egészséget fejlesztő módszerek és művészetek alkalmazásával a tanulási eredményesség és a társas készségek fejlesztése, továbbá a lemorzsolódás csökkentése,
- b) egészséget támogató ismeretek és készségek fejlesztése.
- c) egészségfejlesztéskritériumoknak megfelelő mindennapos testnevelés és az azt kiegészítő egyéb testmozgás.

4.6. A külső világ tevékeny megismerése

4.6.1. A környezet megismerésére nevelés

A gyermek miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, néphagyományok, szokások, a nemzeti identitástudat, a családi és a tárgyi kultúra értékeit, szimbólumait, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is.

Célunk:

A **környezeti nevelésben** mutatott jártasság, a **fenntarthatóság** értékrendjének hiteles képviselője és a **környezettudatossághoz** kapcsolódó attitűdök átadásának módja.

- A környezettudatos nevelés elvei szerinti szemléletben történő tapasztalatszerzés megvalósítása.
- Olyan szokások, szokásrendszerek, viselkedésformák kialakítása, amelyek meghatározzák a természet és az ember által létrehozott környezettel való harmonikus együttélést.
- A fenntarthatóságra nevelés pedagógiai lehetőségeinek kihasználása.
- Olyan ismeretek átadása, amelyek lehetővé teszik olyan jellemvonások alakítását, amelyek alkalmassá teszik a gyermeket arra, hogy életkoruknak megfelelő tevékenységekben részt vegyenek, s hatékonyan közreműködjenek környezetükben.
- Olyan gyerekek nevelése, akik a mindennapi életük során a tőlük telhető legtöbbet teszik belső meggyőződésükből a környezetükért.
- A természethez fűződő pozitív kapcsolat alakítása, az élet tiszteletére, a növények, állatok szeretetére nevelés. A természeti viszonyok, kölcsönhatások felismertetése.

- A gyermekek érezzék és értsék az emberi munka szépségét, az emberi leleményességet. Fedezzék fel az emberi és tárgyi világ kapcsolatát. Alapozódjanak meg a környezetvédelemmel kapcsolatos szokásformák.
- Már óvodába járásuktól kezdve a természet szeretetére és óvására nevelünk.

Környezeti nevelésünk kiemelt feladatai:

- Lehetővé tesszük a gyermekek, számára, hogy saját cselekedeteikkel, viselkedésükkel hozzájáruljanak a fenntarthatósághoz, tudatosítva bennük, hogy a jövő rajtuk is múlik.
- Lehetőségadás a mind több érzékszervvel való megtapasztalásra, a több szempontú megfigyelésre, ezáltal a gondolkodási képességek fejlesztésére.
- Segítjük a gyermekeket, hogy a múlt és a jelen tükrében kreatívan gondolkodjanak a lehetséges jövőről.
- Annak elősegítése, hogy megértsék a fenntartható és a nem fenntartható fejlődés különbségeit.
- A környezet összetevőinek értéként való bemutatása, megszerettetése.
- A környezeti problémák felismerésének, megoldásainak, jártasságainak, készségeinek kialakítása.
- Erkölcsi vonások alakítása: saját és mások munkájának megbecsülése, az emberi munka fontossága, jelentősége, szépsége.
- Felelősségtudat alakítása a közvetlen környezet rendjének megtartásáért (hulladékelhelyezés, környezetesztétika).
- A szépségre, harmóniára, tisztaságra való igény felkeltése, kialakítása.
- Esztétikai ízlésformálás: tevőleges részvétel a környezet ápolásában, szépítésében
- A közösen végzett tevékenységek élménye, a szocializációs folyamat erősítése, a kívánatos emberi kapcsolatok alakulása, a gondolkodásmód formálása közvetlen megtapasztalások útján, a közösséghez való tartozás élménye.
- Életvezetési ismeretek és készségek elsajátításával a mentálhigiénés egészség minőségi javítása.
- Hatékony kommunikáció és kifejezőkészség, az érzelmek feldolgozása, a feszültségkezelés, a társasági alkalmazkodás, véleményalkotás, problémamegoldás, döntéshozás, magabiztosság stb. terén.
- Problémaérzékeny és problémamegoldásra fogékony gyermekek nevelése.

Környezeti nevelésünk területei:

Mindennapi életünk, mindennapi tevékenységeink rendje alapvetően igazodik az időjáráshoz, az évszakok váltakozásához. Az **évszakok megfigyelése**, az apró változások figyelemmel kísérése, a rácsodálkozás. A pillanatnyi, valós változások figyelemmel kísérése, az évszakhoz kapcsolódó jellemző jegyeken kívül az érdekes, kirívó események észrevéttetése, és azok okainak megismerése.

A természeti témakörökhöz, az idő múlásához szervesen kapcsolódnak a **társadalmi események** (ünnepek, hagyományok) és **témakörök** (pl. a felnőttek munkája).

A külső természeti környezethez való viszony alakítása:

- A természet változása az egyes évszakokban: időjárás, növényzet, állatok
- A színek, hangok, fények, illatok
- Jellegzetes jegyek, elemek megfigyelése, gyűjtése, csoportosítások
- Jelenségekhez kapcsolódó színek
- Hasonlóságok, különbözőségek keresése
- Ok-okozati viszonyok felfedeztetése (pl. fagyás, olvadás, hőmérsékletváltozás, stb), kísérletek végzése
- Zöld jeles napok megünneplése
- Az együtt élés, a közös izgalom, a közös gyönyörűség megtalálása
- A körülöttünk lévő világ pozitív érzelmi megközelítése
- Természet és egészségvédelem
- A természet rendjének megtartása

A külső, ember alkotta környezet hiteles képviselője és a környezettudatossághoz kapcsolódó attitűdök átadásának módja:

- Emberek munkája és jelentősége a természeti környezetben és a társadalmi életben. A foglalkozásokhoz kapcsolódó munkaeszközök, szerszámok, gépek megismerése, funkciójuk.
- Városunk nevezetességei.
- Óvodánk és környéke (kertápolás, kertrendezés, környezetesztétika, természetvédelem).

- Élő-élettelen anyagi világ (természetes és nem természetes anyagok) jellegzetességei, rendeltetésük.
- A fenntartható fejlődés érdekében:
 - o Segítjük a gyermekeket, hogy megértsék a nem fenntartható és a fenntartható fejlődés különbségeit.
 - o Tudatos odafigyelés arra, hogy a korosztályoknak megfelelően tervezzük, mutatjuk be a gyerekeknek, közösen gyakoroljuk az óvodai tevékenységek során a fenntarthatóság óvodai lehetőségeit. Szelektív hulladékgyűjtés, takarékoskodás – víz használat, újrahasznosítás, növények, állatok védelme, kísérletezgetések, környezeti játékok, drámajátékok, szenzitív érzékelő játékok stb.
 - o Lehetővé tesszük a gyermekek számára, hogy saját cselekedeteikkel, viselkedésükkel hozzájáruljanak a fenntarthatósághoz, tudatosítva, hogy a jövő rajtuk is múlik.
 - o Segítjük a gyermekeket, hogy a múlt és a jelen tükrében, kreatívan gondolkodjanak a lehetséges jövőről.
 - o Kezdeményező szerepvállalás a fenntarthatóságra nevelés intézményi programjainak tervezésében, megvalósításában.
 - o A csoportos és egyéni beszélgetések, egyéb óvodai tevékenységek, a szokásrendszer alakítása során megismertetjük a gyermekeket, a témához kapcsolódó technikákkal, eszközökkel, cselekvési lehetőségekkel (mi óvodásként mit tehetünk?).
- Ember és információ. Digitális eszközök helyes használata.

A belső természeti környezet, a belső személyes világ alakítása:

- „ez vagyok én”: nevem, jelem, csoportom, óvó nénim, társaim, családom neve, címe, tagjai, jellemző jegyeim (külső-belső tulajdonságok).
- „szeretnek engem”: összetartozás, szeretet, családi kapcsolatok, kötelezettségek, segítségadás, a barátom és én.
- „fontos vagyok”: napszakok és tevékenységek, haza és az óvodába vezető út (gyalogos közlekedés szabályai, tájékozódás); ahogy növekedünk; óvodások vagyunk, - iskolások leszünk.

– „én is tudom”: a gazdálkodás elemei, készségek, képességek az egyéni életben, gyakorlatiasság.

Tevékenységszervezés:

Elősegítjük az ismeretszerzés igényének alakulását, figyelemmel válogatjuk meg az információ forrásokat, eszközöket, melyeket az óvodai tevékenység során alkalmazunk.

A megvalósuló tevékenységek segítik, hozzájárulnak a gyermekek belső késztetéseinek felszínre kerüléséhez. A motiváció olyan szintű kell legyen, mely végig támogatja a gyermekek aktív részvételét.

A gyermeki tevékenységeket pozitív odafordulással segítjük, ösztönözzük őket saját gondolataik megfogalmazására, az okozati összefüggések közös megtalálására, az emberek, ezen területen való nagyon fontos szerepének, pozitív viselkedésének hangsúlyozása mellett.

A gyermekek értékrendjére építve segítjük a történesek jobb megértését. Egyértelmű kommunikációval mintát adunk a gyermekek számára. Kérdéseinkkel, megállapításainkkal támogatjuk a gyermekek ismereteinek bővülését, cselekvési lehetőségeit és felébresztve kíváncsiságukat, tenni akarásukat környezetük megóvása érdekében.

Megtapasztaltatjuk, hogy a természetben minden érték! Felfedeztetjük a szépséget, a változásokat, az életet. Amit csak lehet, természetes környezetben figyeltetünk meg. A séták, kirándulások alkalmával példaadó viselkedést tanúsítunk.

A gyógynövények hasznosságára felhívjuk a figyelmet.

A gyerekek aktívan részt vesznek az évszaknak megfelelő kerti munkában. Minden csoportnak van saját veteményes kertje, azt tervezetten közösen gondozzák. Ősszel betakarítás, talajmunkálatok, magvak begyűjtése, raktározása, őszi vetés, télen pihentetés, tavasszal magvak gyűjtése, palántanevelés, veteményezés, kapálás, gyomlálás, öntözés, nyáron betakarítás. A virágoskertet és a sziklakertet a csoportok közösen gondozzuk.

Hangsúlyt fektetünk a folyamatosságra. Segédkeznek az élősarok gondozásában.

Környezetvédelmi társasjátékokat készítünk.

A jeles napokhoz fűződő népi időjóslo megfigyeléseket megbeszéljük, megfigyeljük, alkalmazzuk. Felelevenítjük a néphagyományok azon értékeit, amelyek ma az ember életét is szebbé tehetik.

Környezeti programunkban is a családokkal való együttműködést erősítjük. Kérés, figyelemfelhívás, rendszeres programismertetés, közös kirándulások szervezésével.

Figyelemmel kísérjük a Zöld jeles napokat, tervezetten megünnepelünk néhányat. Arra figyelünk, hogy minden évszakra jusson Zöld jeles nap.

Alapvető jelentőségű a környezetvédelmi szemléletformálásában a felnőtt modell, azaz az óvodapedagógus személyisége és egyben környezetkultúrája.

Az óvodai környezet alakítása, óvása folyamatos tevékenységet jelent. A gyermekek szívesen vesznek részt a csoportszoba rendjének helyreállításában, átrendezésében, az ünnepek előtti dekorálásokban, díszítésekben. Az udvaron, kertben segítenek, a nagyobbak akár önállóan is részt vesznek a különböző tevékenységekben. A veteményesben célszerű olyan zöldségféléket termesztetni, amit a gyermekek a mindennapi étkezés során elfogyasztanak. A virágoskertben a gyermek- és népdalokban előforduló növények is helyet kapnak. Kertészás, ültetés, a környezettel való aktív ismerkedés áthatja az egész óvodai életet, a nevelés komplex folyamatát. Sokféle alkalom kínálkozik a környezetalakításra. Így a csoportszobai élő- és természetsarokban való tevékenykedés is.

A gyermekek érzelmi kötődésen keresztül jutnak el környezetük megbecsüléséhez és védelméhez. A sokrétű tevékenységek során megtapasztalják munkájuk eredményét, környezetükre való hatását.

A környezethez való érzelmi kötődést felnőttként a szülőföld szereteteként fogalmazzák majd meg.

Állandó, hozzáférhető helyen tartjuk a szakkönyveket, folyóiratokat, (állat- és növényhatározókat), a közösen készített albumokat, gyűjteményeket.

Folyamatosan gyarapítjuk a környezeti neveléshez kapcsolódó szakirodalmat, a felnőtt és a gyermek környezet- és egészségbarát szemléletre ható könyvek, folyóiratok, ismeretterjesztő adathordozók vonatkozásában egyaránt.

A környezeti nevelés módszerei:

A környezeti nevelés ismeretrendszerének kialakítása ökológiai szemléleten alapuló ismeretszerzéssel történik. Törekszünk arra, hogy az ismeretek segítsék elő a környezet egészének megértését! Tartalmazzanak alapvető tényeket, összefüggéseket, problémákat, és az ezzel kapcsolatos megoldásokat. Az ismeretek valódiak, realiztikusak legyenek, és a

célzott korosztálynak megfelelőek. Tartalmazzák a világkép, a kultúra és az értékrend elemeit!

A környezet megismerését a természettudományos megismerési módszerek alkalmazásával játékosan oldjuk meg.

A megfigyelés, mint módszer akkor hatékony, ha a gyermeket megtanítjuk látni. Ezért kezdjük már óvodás korban az élettelen tárgyak, egyszerű természeti jelenségek, időjárás elemek, élőlények érzékszervekkel felismerhető tulajdonságainak megfigyeltetését.

Elsősorban terepfoglalkozásokon, játékos tevékenységeken kézi nagyítót, és távcsövet használunk, kincseket gyűjtünk, - gondolkodtató kérdésekkel irányítva a tevékenységeket. A megfigyelés és a leírás módszerének következetes gyakorlásával a gyerek képessé válik elemi összehasonlítások elvégzésére, csoportosításra. Természetesen közben gyönyörködik a természet csodáiban, irányítással alkalmazzuk a land-art művészeti nevelést megcélzó technikát. Fontos megismerő módszer a kísérletezés, hiszen a természetben nehezen megfigyelhető, tanulmányozható jelenségek, mint pl. a rügyfakadás, a növények mozgása, csíráztatás így folyamatosan megfigyelhető.

A módszereink közt szerepelnek a szenzitív játékok. Az érzékszervek játék közbeni érzékenyítése a beleélő képességet, az empátiás készséget fejleszti olyan mértékűvé, hogy a természetben lejátszódó folyamatokat a gyerekek átélve, átérezve megérik, megértik.

Az élménypedagógia módszereit alkalmazzuk a tevékenységek tervezésénél. A közvetlen élményeken alapuló tevékenység hatására fejlődik a gyerekek érzékenysége, és alapozódik meg a természettel együtt élni tudó ember szokása.

Lényeges, hogy az igaz tapasztalatok kerüljenek felszínre, s a tévesek korrigálásra, pontosításra kényszerüljenek.

A gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodó mozgásos játékok, érzékszervi megtapasztalások segítsék a gyermekeket a meggyőződéshez.

A kötetlen tevékenységi formákban az óvodapedagógusok tudatos, tervszerű felkészülése biztosítja a gyermekek fejlődéséhez szükséges differenciált tevékenységi lehetőségeket. Elősegítik a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.

A játékosság biztosítja a gyermek önkéntes részvételét, az oldott légkörben zajló cselekvést. A kíváncsiság felkeltésével és ébren tartásával, a kiterjedt cselekedtetésével tesszük lehetővé a felfedezés örömeit.

Fontos, hogy úgy szervezzük meg a napi programokat, hogy minden óvodában töltött nap élmény legyen.

A környezeti fenntarthatóságra nevelés eredményei

Az óvodapedagógus rávilágít a személyes felelősségvállalás fontosságára, képes megerősíteni a gyermekeket abban, hogy saját viselkedésükkel és cselekedeteikkel járuljanak hozzá egy fenntartható jövő kialakításához.

Arra törekszik, hogy kialakítsa a gyermekekben az aktív cselekvés igényét és a felelős magatartást a fenntarthatóság érdekében. Fontosnak tartja az alapvető környezettudatos magatartási normák betartását és betartatását. Bátorítja a környezettel kapcsolatos pozitív attitűdök kinyilvánítását.

5.6. Az óvoda kapcsolatrendszere

A gyermekek nevelése-oktatása érdekében kezdeményezően együttműködünk a pedagógustársainkkal, a pedagógiai munkát segítő szakemberekkel és a szülőkkel. Az együttműködés során digitális technológiát is alkalmazunk.

A hagyományos és digitális kapcsolattartás során az intézményi pedagógiai programhoz igazodóan és a pedagógiai céljainknak megfelelően érthetően és hitelesen kommunikálunk, a vonatkozó jogszabályi előírásokat betartva.

6.8.2. Kiemelten tehetséges gyermekek nevelése

Felismerjük a gyermekekben a tehetség ígérését, és tudatosan segítjük annak kibontakozását.

Tudatosan alkalmazzuk a gyermekek sokoldalú megismerését szolgáló pedagógiai-pszichológiai módszereket.

Tudatosan teremtünk olyan pedagógiai helyzeteket, amelyek segítik a gyermekek komplex személyiségfejlődését.

Tiszteletben tartjuk a gyermekek személyiségét, tudatosan keressük a bennük rejlő értékeket, a gyermekekhez felelősen és elfogadóan viszonyulunk.

A tehetséggondozás során a gyermekek erősségeire támaszkodva segítjük elő a potenciális tehetség kibontakozását, ugyanakkor figyelünk a gyenge pontok korrekciójára.

Az együttnevelés keretei között is módot találunk az egyéni fejlődés lehetőségeinek megteremtésére.

7. A pedagógiai folyamatok és a gyermekek személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése

Pedagógiai céljainknak megfelelő ellenőrzési, értékelési eszközöket választunk vagy készítünk, amelyhez felhasználjuk a **digitális technológia** által nyújtott lehetőségeket is.

A tanulási tartalmakat a gyermekek egyéni pedagógiai-pszichológiai szükségleteihez is igazodva eredményesen és adaptívan alkalmazzuk.

9. Az óvoda ünnepei

Ünnepink között sajátos szerepet töltenek be az ünnepek, azon belül is kiemelkedőek a környezet- és természetvédelemhez kapcsolódó ünnepek.

Célunk:

Az óvodai hagyományok újraelévenítése, ápolása, az intézmény jó hírnevének öregbítése.

Feladataink:

- Érzelmi kötődés kialakítása a szűkebb és tágabb környezetünk iránt.
- A magyar néphagyományok megismertetése változatos tevékenységek által.

Az ünnepek, hagyományok két témakörre épülnek:

- Az óvoda hagyományos ünnepei
- A természettel, néphagyománnyal összefüggő ünnepek.

Az óvoda hagyományos ünnepei:

- Mikulás várás
- Karácsony
- Farsang
- Tavaszköszöntő
- Húsvét
- Anyák napja
- Gyermekek hete
- Nagycsoportosok búcsúzásának napja

„Zöld” ünnepeink:

(A természettel, néphagyománnyal összefüggő ünnepek)

Az óvodai környezeti nevelés érzelmileg és módszertanilag is jelentős eseményei a környezetvédelmi - környezeti Jeles Napok. Kiemelten a Föld Napja, a Környezetvédelmi Világnap, a Madarak és Fák Napja, az Állatok Világnapja stb.

A pedagógiai események között szerepelnek az intézmény közvetlen környezetét javító és szépítő munkák, a facseteték ültetésétől az udvar kertjének gondozásán át a közeli patakpart vagy erdő meglátogatásáig. Alkalmat teremtünk a környezetvédelemre való figyelemfelkeltésre. A Jeles Napok alkalom egy-egy vetélkedő megrendezésére, rajz-, vagy kézműves pályázat meghirdetésére, akadályversenyek szervezésére, öntevékeny műsorokra.

Az óvoda kirándulásai:

A környezet felfedezése nélkülözhetetlen az élményvilág gazdagítása, a gyermeki személyiségfejlődés szempontjából. Ezt minden csoportunk beépíti pedagógiai munkájába, programjainak szervezésébe. Vannak alkalmak, amikor nemcsak a gyermekcsoportok – kisközösségek – szerveznek túra jellegű élménylehetőségeket, hanem az egész óvoda. Intézményi szintű kirándulásaink részletesen kidolgozott programtervezet, projektterv szerint történnek.

Vannak csoportszintű, korcsoportos, és az egész óvodára kiterjedő kirándulásaink.

Az óvoda és a család közös rendezvényei:

Munkadélutánok, társadalmi munkák óvodánk szépítése és környezeti jó gyakorlatának megvalósulása érdekében.

Kirándulások (közös programszervezés túrával, sporttevékenységekkel egybekötve).

10. Specialitásaink

Örökös Zöld Óvoda

Boldog Óvoda program

Apró-Rendőr

Biztonságos Óvoda

Madárbarát óvoda

Vöröskeresztes Bázisovi

11. Minősített referenciainstanznyi Jó gyakorlataink

„Föld Napja” Hozz egy virággalántát

Tegyünk együtt egy egészséges jövőért

Apró-Rendőr - Aprófalvi Aprók biztonságos közlekedése

Aprófalvi Vöröskeresztes Bázisovi

Salgótarján, 2024. január 01.

.....
Horváth Edit
tagintézmény-igazgató